

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Lisszaboni Szerződés 11. cikke (1) és (2) bekezdésének végrehajtására vonatkozó elvek, eljárások és intézkedések (saját kezdeményezésű vélemény)

(2013/C 11/03)

Előadó: **Luca JAHIER**

Felelős: **Pierluigi BROMBO**

2011. július 14-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A Lisszaboni Szerződés 11. cikke (1) és (2) bekezdésének végrehajtására vonatkozó elvek, eljárások és intézkedések

Az EGSZB munkájának előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2012. szeptember 3-án elfogadta.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. november 14–15-én tartott 484. plenáris ülésén (a november 14-i ülésnapon) 168 szavazattal 3 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

„Semmi sem valósulhat meg a polgárok nélkül, és semmilyen eredmény nem lehet tartós az intézmények nélkül.”

Jean Monnet

1. Következtetések

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) rendkívül fontosnak tartja konkrét fellépésre vonatkozó javaslatok kidolgozását annak érdekében, hogy a különféle európai uniós intézmények felvállalják az EUSZ 11. cikke (1) és (2) bekezdésének végrehajtásához szükséges intézkedések meghatározása céljából mindegyikük által teendő kezdeményezéseket. E folyamatnak alkalmat kell nyújtania az európai szintű, de a tagállami, regionális és helyi civil társadalommal folytatott párbeszéd struktúráinak növelésére és megerősítésére is.

1.2 A demokrácia központi eleme továbbra is a képviselői demokrácia. A részvételi demokrácia kiegészítő megközelítés, sohasem alternatívája a képviselői demokráciának, amelyen egész társadalmunk alapul. Hasonlóképp a civil párbeszéd sem verseng a társadalmival, hanem mindkettő jól meghatározott és egyedi szerepet tölt be, a Szerződésben előírtak értelmében.

1.3 Olyan, az EUSZ-ben előírt, tényleges részvételi demokrácia valósítandó meg, amely tükrözi az Európai Unió értékrendjét és identitását. A jelenlegi gazdasági, társadalmi és politikai válságra tekintettel a 11. cikk maradéktalan végrehajtásának szükségessége különös jelentőséggel bír abból a szempontból, hogy megerősítsük az EU demokratikus legitimitását polgárai szemében. Végül pedig Európa csupán a nagyobb fokú átláthatóság, a fokozott felelősségérzet, valamint a polgárok és a szervezett civil társadalom nagyobb mértékű tagállami és európai szintű részvétele révén kerülheti el a szélsőséges eszmék térhódítását, védelmezheti meg demokratikus értékeit, és teremthet „sorsközösséget”.

1.4 Az EUSZ 11. cikke (1) és (2) bekezdésének végrehajtása számottevő lehetőségnek tekintendő arra, hogy túllépjünk a civil

társadalommal történő konzultációra és e társadalom bevonására már létező eljárásokon, amelyeket az európai kormányzásról szóló 2001-es fehér könyv megjelenése óta uniós szinten kidolgoztak. Már kialakultak különféle gyakorlatok a civil társadalom részvételére, amelyek egy része több, mint az információ egyszerű megosztása, és olyan jó példának lenne tekinthető, amelyre építeni lehetne az európai civil párbeszéd struktúráit, végrehajtva a 11. cikk (1) és (2) bekezdését.

1.5 Az EGSZB ezért a következőket ajánlja:

— az Európai Bizottság mélyenszántó tanulmányt kellene végezzen a civil társadalomnak az európai szintű szakpolitikák meghatározásában való részvételére jelenleg létező eljárások vizsgálatára. E tanulmány fel kellene mérje a mostani strukturált együttműködési rendszer hatékonyságát, és ajánlásokat kellene kidolgoznia olyan általános keretre, amely megszabja, hogy hogyan alkalmazhatnák az egyes uniós intézmények a 11. cikk (1) és (2) bekezdését. Az EGSZB-t és a közvetlenül érintett feleket fel kellene hívni a tanulmányhoz való hozzájárulásra a megtervezést, a megvalósítást és az eredmények közzétételét illetően;

— az Európai Bizottság és az Európai Parlament által közösen alkalmazott átláthatósági nyilvántartást ki kellene terjeszteni a Tanácsra is. Ez a jövőben hasznos eszközzé válhatna az európai civil párbeszéd érdekeltjeinek azonosításához;

— az uniós intézményeknek egyetlen, közös adatbankot kellene létrehozniuk a civil társadalommal kialakított kapcsolatokról, az azzal folytatott konzultációkról és párbeszédéről. Célszerű lenne továbbá egy éves jelentés elkészítése is, amely hasznos kommunikációs eszköz lenne annak bizonyítására, milyen széles körűek az Unió által a részvételi demokrácia előmozdítására végrehajtott kezdeményezések;

- az EGSZB-nek belső elemzést kellene készítenie a civil szervezetekkel folytatott együttműködése hatékonyságának, megfelelőségének és értékelésének felmérésére, tényleges javítási lehetőségek feltárása céljából;
- az EGSZB-nek adatbázist kellene létrehoznia, amely részletes adatokat tartalmaz azon civil szervezetekről, amelyek részt vettek munkájában, megjelölve, hogy milyen minőségben tették ezt;
- az EGSZB-nek maradéktalanul ki kellene használnia az Európai Bizottsággal 2012 februárjában aláírt, új együttműködési jegyzőkönyvet, hogy még inkább részt vehessen az uniós prioritások, a munkaprogramok és a fő politikák meghatározásában;
- az EGSZB-nek kötelezettséget kellene vállalnia az európai civil társadalommal kapcsolatot tartó csoportjának felülvizsgálatára és megújítására, a részvétel bővítése és a 11. cikk (1) bekezdése jobb végrehajtásának elősegítése érdekében;
- az EGSZB-nek hozzá kellene járulnia egy olyan nagyléptékű éves esemény szervezéséhez az egyéb közvetlenül érdekelt felekkel és főleg az uniós intézményekkel együttműködésben, amely az EU prioritási menetrendjének megvalósításában való részvételt célozza. Egy ilyen rendezvény politikai hatása nagyobb lenne, ha arra a 27 tagállam nemzeti parlamentjének az Európai Parlamenttel együtt tartott konferenciájával párhuzamosan kerülhetne sor. Az első ilyen rendezvényre a 2014-es európai parlamenti választásokat megelőzően kerülhetne sor, lehetővé téve az európai polgárok, a választók és a jelöltek közötti kapcsolat megszilárdítását.

1.6 Az európai közös tér kiépítésében egyre jelentősebb és számottevőbb módon történő részvétellel az EGSZB így ösztönözheti és elősegítheti az Európai Bizottság, a Tanács és a Parlament mind aktívabb szerepvállalását az EUSZ 11. cikke (1) és (2) bekezdésének végrehajtásában, és ezáltal értékelhető eredményeket idézhet elő a folyamatok és az eredmények terén valamennyi intézmény és európai civil szervezet számára.

2. Bevezetés

2.1 Az elmúlt 12 évben az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság számottevő előrehaladást ért el az európai civil párbeszéd, annak a képviseleti demokráciát kiegészítő szerepe és a társadalmi párbeszédétől eltérő jellege meghatározásában. A civil párbeszéd olyan demokratikus, a közvéleményt alakító folyamatként került definiálásra, amely a részt vevő szereplők függvényében különféle formákat ölthet. Az EGSZB megegyezésre jutott a civil párbeszéd szereplőinek és koncepcióinak, valamint a részvételi kormányzással való kapcsolatának a meghatározásáról (1).

(1) E koncepciók jó összefoglalása található az I. sz., „A részvételi demokrácia öt pontban” c. dokumentumban, amelyet az EGSZB III. csoportja fogalmazott meg 2011 márciusában: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.publications.15525>.

2.2 Az EGSZB ezenkívül ismét kinyilvánította az európai szintű szubszidiaritás elvét; egy 14 minőségi és mennyiségi kritériumból álló, pontos táblázatot javasolt a horizontális, vertikális és ágazati civil párbeszédben való részvétellel felkért civil szervezetek reprezentativitásának kiértékelésére; pontosan meghatározta a konzultáció (felülről lefelé irányuló folyamat) és a civil párbeszéd (alulról felfelé irányuló, teljesebben pedig: körkörös folyamat) közti különbségeket. Az EGSZB ezzel hozzájárult az EUSZ 11. cikkében most szentesített intézményi eredményekhez (2).

2.3 A 2009. decemberben hatályba lépett EUSZ formálisan elismeri a részvételi demokrácia (civil párbeszéd, konzultáció, európai polgári kezdeményezés) szerepét. A 11. cikk rendelkezései (3) kiegészítik a képviseleti demokrácia központi intézményét (10. és 12. cikk) (4) és megerősítik azt, a demokrácia újító szellemű, európai modelljének teremtve ezzel kifejezési lehetőséget.

2.4 Most a 11. cikk konkrét alkalmazásáért kell munkálkodni, és főként az (1) és (2) bekezdéssel összefüggő munkát kell megkezdeni, mivel a konzultációs gyakorlatok, mint amelyek a (3) bekezdésben szerepelnek mára igen fejletté váltak, és az európai polgári kezdeményezés szabályozása már megtörtént (5). Az EGSZB tapasztalataiból ugyanis azt szűrhetjük le, hogy a hatékony párbeszédstruktúrák kialakításához pontos jogszabályi keretre és intézményi folytonosságra van szükségünk.

2.5 2010 márciusában az EGSZB felkérte az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki zöld könyvet a civil párbeszédéről, és különösen a 11. cikk (1) és (2) bekezdésének végrehajtásáról, amelynek révén lehetőség nyílik a már létező gyakorlatok mérlegelésére, az alkalmazott eljárások és alapelvek pontosabb meghatározására és kiértékelésére, valamint a szervezett civil társadalom segítségével javítások bevezetésére, mindenekelőtt világos struktúrák létrehozása révén (6). Egy évvel később, 2011-ben egy, az EGSZB III. csoportja által „A részvételi demokrácia kilátásai Európában” tárgyban kezdeményezett rendkívüli ülés során ismét megfogalmazták e kérést, és jóváhagyták „A részvételi demokrácia ütemterve” c. dokumentumot (7).

(2) Mindez részletesebben megtalálható a „Participative democracy: a retrospective overview of the story written by the EESC” c. gyűjteményben az alábbi címen: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.fr.events-and-activities-participatory-democracy-prospects-compend>.

(3) 11. cikk (1) bekezdés: Az intézmények a megfelelő eszközökkel biztosítják, hogy a polgárok és az érdekképviseleti szervezetek az Unió bármely tevékenységéről véleményt nyilváníthassanak, és azokat nyilvánosan megvitathassák. (2) Az intézmények az érdekképviseleti szervezetekkel és a civil társadalommal nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet tartanak fenn. (3) Az Európai Bizottság, annak érdekében, hogy biztosítsa az Unió fellépéseinek koherenciáját és átláthatóságát, az érintett felekkel széles körű előzetes konzultációkat folytat. (4) Legalább egymillió uniós polgár, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai, kezdeményezheti, hogy az Európai Bizottság (...)

(4) A 10. cikk (1) bekezdése megállapítja, hogy „az Unió működése a képviseleti demokrácián alapszik”, (3) bekezdése pedig kiköti, hogy „valamennyi polgár jogosult részt venni az Unió demokratikus életében. A döntéseket a lehető legnyilvánosabban és a polgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten kell meghozni.”

(5) <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome> – Egy év múlva mindenképpen széleskörűen ki kell majd értékelni az európai polgári kezdeményezés konkrét működését, a szervezett civil társadalmat is bevonva.

(6) HL C 354., 2010.12.28., 59. o.

(7) <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/roadmap-final-for-web.pdf>.

2.6 Az EGSZB megállapítja, hogy a konzultációs gyakorlatok és az európai polgári kezdeményezésre vonatkozóan 2012. április 1-jén életbe lépett szabályozás kivételével semmilyen fejlődésnek nem lehettünk tanúi a különféle intézményeknél a civil párbeszéddel kapcsolatos rendelkezések tekintetében (11. cikk (1) és (2) bekezdés), és az erről szóló zöld könyvre irányuló felkérés sem talált eddig kedvező válaszra.

2.7 Ezenkívül egész Európában strukturális gazdasági válság bontakozott ki, amely magának az európai integrációnak az alapjait vonja kétségbe, továbbá egy kettős és veszélyes jelenség terjedéséhez is hozzájárul. Egyrészt a kormányközi tárgyalások eszközének fokozott alkalmazását idézi elő a válság megoldásának azonosítása érdekében, megsokszorozva az uniós csúcstalálkozókat, másrészt pedig a polgárok és szervezeteik távolodását az uniós intézményektől. Ehhez járul még az az elterjedt nézet, miszerint az EU nemcsak hogy képtelen a válságból kivezető út megtalálására, de – az összes európai polgárt sújtó – megszorítási politikát is előír, és ennek kapcsán szinte egyáltalán nem veszi figyelembe a szervezett civil társadalom által a döntésekre vonatkozóan kifejtett véleményeket. A megértés hiánya és a távolodás fokozódni látszik tehát, lefektetve az alapjait annak a veszélyes folyamatnak, hogy az uniós intézmények elveszítik legitimitásukat.

2.8 Az EGSZB meggyőződése, hogy az EUSZ által adott lendület, valamint az Unió politikai napirendjén szereplő kérdések és prioritások sokfélesége a „közösségi módszer” erőteljes és határozott újraindítását teszi szükségessé. Minderre azonban csak akkor kerülhet sor, ha megerősödik és megújul e módszer, és megszilárdul a parlamentáris demokrácia, amely az európai intézmények alapja, valamint újra közvetlenül szerepet vállal a civil társadalom, ami elősegíti az európai azonosságtudat növekedését és a polgárok érdeklődésének felkeltését. A polgároknak a civil párbeszéden keresztül, nagyobb mértékű bevonása (akár annak direkt formáiban, akár a reprezentatív szervezetek közvetítésével) a 11. cikkben előírányzottaknak megfelelően, döntő kihívássá válik magának az európai integrációnak a jövője szempontjából. A döntéshozatali folyamatok iránti felelősségérzetről, az azokhoz való csatlakozásról, azok átláthatóságáról és fokozott demokratikus legitimitásáról van ugyanis szó.

2.9 A 11. cikk és végrehajtása tehát értékes eszköz a részvételi demokrácia e dinamikájának megvalósítására, és az EGSZB kétségtelenül rendelkezik az ahhoz szükséges tapasztalattal, hogy a katalizátor szerepét töltsse be az európai demokratikus élet megerősítését célzó fenti folyamatban, a különféle uniós intézményekkel, továbbá a szervezett civil társadalom főbb európai és tagállami hálózataival szoros együttműködésben.

2.10 Az EGSZB tudatában van annak, hogy csak részben tükrözi a szervezett civil társadalom fogalmába foglalt sokszínűséget⁽⁸⁾, éppen ezért – gyakorlatias megközelítést alkalmazva – már jó ideje számos kezdeményezést tesz annak biztosítására, hogy az európai civil szervezetekkel fenntartott kapcsolatai

⁽⁸⁾ Az EGSZB „a munkaadók és a munkavállalók szervezetei, valamint a civil társadalom egyéb területei, így különösen a gazdasági és társadalmi élet, az állampolgári részvétel, a szakmai és a kulturális területek reprezentatív szereplőit tömörítő szervezetek képviselőiből áll.” Az EUMSZ 300. cikkének (2) bekezdése.

egyre szélesebb körűvé váljanak. Az EGSZB véleménye szerint minden eddiginél nagyobb jelentőségűvé válik válság idején az, hogy megszilárdítsuk ezt az intézmények és a civil társadalom közötti „hidat” a strukturális politikai döntések és az EU által a fennmaradása érdekében végrehajtandó intézményi reformok kísérőintézkedéseként.

2.11 A 11. cikk egésze azon meggyőződés kifejezése, hogy az aktív polgári szerepvállalás értéktöbbletet teremt, a részvételi demokrácia értékkel bír, és ez utóbbi fontos szerepet tölthet be az európai projekthez való polgári csatlakozás érzésének megerősítésében, hozzájárulva az európai közvélemény tájékozottságának és koherenciájának fokozódásához. A 11. cikk azáltal, hogy a konzultációs eljárások ((3) bekezdés) már meggyökeresedett hagyományát beépítik a részvételi pillérbe, (1) és (2) bekezdésében számottevő elmozdulást jelez a strukturált párbeszéd fejlettebb modellje felé.

2.12 A tizenöt évnyi jelentős elméleti és kidolgozási tevékenységet követően, amelynek eredménye megtalálható magában a már hivatkozott Gyűjteményben⁽⁹⁾, most **eseti fellépések és konkrét eszközök szükségesek valamennyi uniós intézmény számára**, de ugyanakkor **összehangolt és koherens globális keret alakítandó ki** az ugyanebben a cikkben megjelölt átfogó célkitűzés elérésének előmozdítására.

2.13 Az EGSZB megjegyzi, hogy nem szabadna engedni annak a kísértésnek, hogy a 11. cikk – és főként annak (1) és (2) cikke – előíró jellegét pusztán leíró jellegűvé alakítsák át, ami a már létező helyzet tükröződéseként is lenne felfogható. Ez egyáltalán nem felelne meg a jogalkotó szándékainak, és az európai szervezett civil társadalom jelentős elvárásainak sem.

3. A már létező, bevált gyakorlatokból történő kiindulás

3.1 Az EGSZB megállapítja, hogy célszerű lenne a már bevált gyakorlatokból kiindulni akkor, ha konkrét fellépéseket kívánunk kidolgozni a 11. cikk (1) és (2) bekezdésének végrehajtására.

3.2 Az Európai Unión belül az elmúlt tíz évben fokozatosan elterjedtek a civil szervezetekkel való együttműködés formái. Nagyrészt az Európai Bizottság által ösztönzött konzultációs tevékenységekről van szó.

3.3 Az Európai Bizottságnál egyre több főigazgatóság vezet be ilyen konzultációt különféle célokkal, rendszerességgel, formátumban és hatással. E konzultációk nagymértékben önállóan fejlődtek, és időnként valódi „konzultatív fórumokká” alakultak át. Egy sor különböző helyzetre és eredményre vezettek, amelyek egyes esetekben már meglehetősen strukturált

⁽⁹⁾ „Participative democracy: a retrospective overview of the story written by the EESC” – <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.fr.events-and-activities-participatory-democracy-prospects-compend>.

formáit alakították ki a civil társadalommal folytatott párbeszédnek⁽¹⁰⁾. Az EGSZB mindenestre hangsúlyozni kívánja, hogy nem szabad összetéveszteni a konzultációk jogi strukturáját a civil párbeszéd új intézményével, amelynek egyébként strukturálttá és állandóvá kellene válnia.

3.4 Említést érdemel például az Egészségügyi és fogyasztóvédelmi Főigazgatóság (SANCO) uniós fóruma az egészségvédelemről, az Alapjogi Ügynökség platformja, a EuropeAid Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóságnak (DEVCO) a civil társadalommal kapcsolatot tartó csoportja, és a Kereskedelempolitikai Főigazgatóság (TRADE) által a civil társadalommal megkezdett párbeszéd.

3.5 Ez utóbbi alkotja talán az ágazati strukturált párbeszéd legfejlettebb mechanizmusát, egyrészt a részt vevő szereplők meglehetősen széles köre miatt (több mint 800 szervezet regisztrált), másrészt pedig azért, mert ezeknek majdnem a fele valamely tagállamban és nem Brüsszelben rendelkezik székhellyel. Ez továbbá az egyetlen, amelynek eredményeire vonatkozóan külső értékelést⁽¹¹⁾ kért maga a DG TRADE.

3.6 A második példa az Európai integrációs fórum⁽¹²⁾, amely 2009-ben jött létre az EGSZB és az Európai Bizottság közös kezdeményezésére, és szilárd alapját európai és tagállami érdekeltek százai alkotják. Ebben az Európai Parlament, az RB és az uniós tagállamok kormányképviselői is folyamatosan részt vesznek. Bár némileg nehezen indult el, mára a strukturált párbeszéd egyfajta központjává vált az integrációs politikák európai menetrendjének konkrét fejlődése tekintetében, különösen az *ex ante* szakaszban.

3.7 Egy harmadik példaként a civil társadalmi fórumok említhetők, amelyek az Unió külkapcsolatainak bonyolult rendszerébe illeszkednek. Fentiek kapcsán elsősorban az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet: az uniós csatlakozásról szóló tárgyalások keretében felállított konzultatív vegyes bizottságok sikere, a CARIFORUM–EU konzultatív bizottság szerepe a fórum tagjai és az Unió közötti konkrét gazdasági partnerségi megállapodás végrehajtásának nyomán követésében, a civil társadalomnak az EU–Korea közti szabadkereskedelmi megállapodásban foglalt szerepe.

3.8 A cotonoui megállapodás⁽¹³⁾ esete talán a legösszetettebb és a legsokfélebb, mind a bevont országok és szereplők, mind pedig a végrehajtott fellépések számát illetően. A megállapodás⁽¹⁴⁾ rögzíti annak formális felismerését, hogy a nem állami szereplők (a meghatározás szerint: a magánszektor, a gazdasági és szociális partnerek és a civil társadalom) kiegészítő szerepet

töltenek be, és képesek hozzájárulni a fejlesztési folyamathoz. Konkrét mandátum alapján az EGSZB rendszeresen ülést szervez az uniós és az AKCS-országok társadalmi-gazdasági szereplőivel. Emellett specifikus pénzügyi támogatási program jött létre a különböző országokban, amelyet az egyes uniós delegációk irányítanak, és amelynek végrehajtásában egyre inkább részt vesznek e szereplők. A program vonatkozásában beruházás történik a kapacitásépítésbe⁽¹⁵⁾.

3.9 Végül emlékeztet az Európai Parlament által vállalt kezdeményezésre, amelynek keretében a Parlament 2007 óta három tematikus polgári fórumot (agórát) rendezett, amelyen az európai civil szervezetek széles köre volt jelen⁽¹⁶⁾. E tevékenységre vonatkozóan jelenleg belső értékelés zajlik az EP-nél, mivel az elkövetkező években átfogóbb formában újra kívánják indítani.

3.10 Megemlítésre méltó még néhány nemzetközi szintű példa a civil társadalomnak a döntéshozatali folyamatokban való tényleges részvételét illetően. Megjegyzendő ezek között az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának Aarhusi Egyezménye⁽¹⁷⁾ és a nemzetközi nem kormányzati szervezetek konferenciája által alkalmazott döntéshozatali eljárásban való civil részvételre vonatkozó bevált gyakorlatok kódexe⁽¹⁸⁾.

3.11 Az Aarhusi Egyezmény nemcsak arról rendelkezik, hogy a közvélemény és az illetékes civil szervezetek jogosultak legyenek hozzáférni a hatóságok környezeti adataihoz, hanem a közvéleménynek azt a jogát is kiköti, hogy részt vehessen a környezetre vonatkozó döntésekben, és adott esetben azt a jogát, hogy megkérdőjelezze az állami döntéseket. A civil társadalom képviselői ezenkívül tagokat jelölhetnek az egyezmény betartását felügyelő bizottságba, és képviselhetik maguk az elnökségben. E civil szervezetek továbbá pénzügyi támogatást kapnak.

3.12 Ami az Európa Tanácsot illeti, a bevált gyakorlatoknak a miniszteri bizottság által elfogadott kódexe a civil társadalomnak a helyi, regionális és tagállami szintű döntéshozatalban való jobb részvételét célozza. A kódex négy különböző részvételi szintet határoz meg (tájékoztatás, konzultáció, párbeszéd és partnerség), amely mátrixként alkalmazható akár a civil társadalom, akár a hatóságok által.

3.13 Emellett regionális és nemzeti szinten is találhatunk jó példákat, ezek közül is kitűnik a francia köztársasági elnök javaslatára 2007-ben útnak indított *Grenelle Environnement* nevű francia kezdeményezés⁽¹⁹⁾. A fórum lehetőséget teremtett az

⁽¹⁰⁾ Az alábbiakban csupán néhány vázlatos utalás olvasható.

⁽¹¹⁾ <http://trade.ec.europa.eu/civilsoc/index.cfm>.

⁽¹²⁾ <http://ec.europa.eu/ewsi/fr/policy/legal.cfm>.

⁽¹³⁾ 2. fejezet, 4. cikk.

⁽¹⁴⁾ 2. fejezet, 6. cikk.

⁽¹⁵⁾ Képet kaphat az EGSZB által végzett monitoringtevékenységről, ha elolvassa a 2010. július 7–10-én Addis Abebában rendezett regionális szeminárium zárónyilatkozatát. www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.acp-eu-eleventh-regional-seminar-documents.10876.

⁽¹⁶⁾ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/00567de5f7/Agora.html>.

⁽¹⁷⁾ A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998-ban kötött egyezmény. <http://www.unece.org/env/pp/introduction.html>.

⁽¹⁸⁾ A kódexet 2009 októberében fogadták el. www.coe.int/ngo.

⁽¹⁹⁾ 'Grenelle Environnement' – <http://www.legrenelle-environnement.fr/>

állam, a helyi önkormányzatok, az NGO-k és a szociális partnerek képviselőinek a párbeszéd és a partnerség kialakítására, ami 2008-ban és 2010-ben két jelentős környezetvédelmi jogalkotási csomag elfogadásához vezetett. 2008-ban a Francia Gazdasági és Szociális Tanács nevét a *Grenelle Environnement* kezdeményezésére Gazdasági, Szociális és Környezeti Tanácsra változtatták, tagságát pedig kibővítették a környezetvédelmi ágazat képviselőivel⁽²⁰⁾. Emlékeztetünk végül a civil párbeszéd egyéb modelljeire is, amelyeket „együtműködési platformok”, „paktumok”, „együtműködési megállapodások vagy jegyzőkönyvek” stb. formájában nemzeti és helyi szinten fejlesztettek ki, és amelyeket ki kellene használni.

4. Tanulságok és fejlődési lehetőségek

4.1 Rendkívül érdekes olyan példákat is találunk jelenleg, amelyek nagymértékben meghaladták az egyszerű konzultáció hagyományos formáit, és sok esetben az aktív részvételre és az együtműködési formák konszolidációjára vonatkozó stabilabb és részletesebb, az EUSZ 11. cikkének megfelelő strukturált civil párbeszéd lehetséges formáit előrevetítő eljárások létrehozásához vezettek. Az esetek nagy részében azonban az egyes ágazatokban foglalkoztatottakon kívül mások nem ismerik eléggé ezeket a gyakorlatokat, ezért szükséges kiértékelésük, jobb ösztönzésük, kiterjesztésük és stabilabbá tételük.

4.2 Az, hogy ezeket a fórumokat a különböző érdekelt felek – különösképpen hatékonyságukat tekintve – hogyan értékeli, egy sor tényezőtől függ: a folyamatban történő részvétel nagymértékben eltérő szintjétől, a szereplők reprezentativitásának érzékelt szintjétől,⁽²¹⁾ a pénzügyi feltételektől, amelyek vagy elősegítik, vagy nem segítik elő a kevésbé strukturált és a brüsszeli szintéren nem jelen lévő felek részvételét, a párbeszédben való aktív részvételt és a folyamat nyomon követését biztosító technikai kapacitástól, valamint az uniós intézmények által végrehajtott operatív beruházások folyamatosságától.

4.3 Ki kell hangsúlyozni e folyamatok néhány fontos szempontját:

- néhány olyan munkagyakorlat kifejlesztéséhez vezettek, amelyek fokozatosan széles körben alkalmazott és elfogadott normákká váltak, egyes olyan értéké, amelyet elemezni kell és ki kell értékelni;
- e gyakorlatok nagy része a civil társadalom általában több csoportját vagy ágazatát képviselő széles körének részvételével jár, amely kör gyakran olyan résztvevőket is felölel, amelyek az EGSZB-n belül is megtalálhatóak: vállalkozói szervezetek, munkavállalói szervezetek, más társadalmi-gazdasági, civil, szakmai és kulturális szereplők;

⁽²⁰⁾ A civil társadalom részvételének másik példája a jelen vélemény kidolgozásának keretében tartott meghallgatás, lásd: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-articles-11-1-2-lisbon-treaty>.

⁽²¹⁾ Meg kell azonban jegyezni, hogy a különféle helyzetekben alkalmazott reprezentativitási kritériumok nagymértékben differenciáltak. Ezért újra az EGSZB véleményében (előadó: Jan Olsson) meghatározott mennyiségi és minőségi kritériumokra hivatkozunk, HL C 88., 2006.4.11., 41–47. o.

— bizonyos esetekben egynél több uniós intézmény és/vagy szervezet működik közre, még ha különféle szerepeket játszva is, ez pedig néha hálózatként fogja össze a különféle intézményeket, amit el kellene mélyíteni;

— az európai szervezetek mellett ebbe a strukturált együttműködési folyamatba – igen különböző módokon – a nemzeti civil társadalomnak és a civil szervezeteknek egyre több képviselője kapcsolódik be. E tekintetben azonban jelentős előrelépésre van még szükség annak érdekében, hogy a 27 tagállambeli civil társadalom helyi és nemzeti szintjei szélesebb körben működjenek közre⁽²²⁾.

4.4 E megállapításokból egy olyan kritikus tömeg lehetősége bontakozik ki, amelyik a rendszeres alkalmazás és a megfelelő ismertség esetén jelentős építőelemét képviselheti a kialakítandó európai szintű részvételi demokrácia rendszerének, és mind a nyilvánosság előtt, mind pedig a különböző intézményeken belül mindenképpen láthatóvá tenné az európai demokráciának ezt a pillérét. Így felismerhetőbbé és elismertebbé válna az európai civil szervezetek hozzájárulásának nagysága, valamint az EU keretén belül már régóta meglévő elkötelezettség.

4.5 **Az EGSZB ezért azt javasolja**, hogy az összes többi intézmény aktív támogatásával **az Európai Bizottság kezdeményezze egy szélesebb körű és részletesebb tanulmány elkészítését**.

4.6 Tíz évvel az európai kormányzásról szóló fehér könyv⁽²³⁾ után e tanulmánynak több részletet kellene tartalmaznia az elért eredmények, a jogalkotási folyamatra gyakorolt konkrét hatás, a megvalósult és megtapasztalt nem várt fejlemények, a felmerült problémák csoportjai, a hiányosságok és inkoherenciák, valamint a fellépett költségek átfogó mérlegére vonatkozóan, azonosítva a megfelelőbb és kiterjesztett részvételhez szükséges elemeket. A tanulmánynak emellett fel kellene mérnie azt is, hogy mennyire hatékonyak és kiterjedtek a civil társadalommal való együttműködési struktúrák meglévő formái, melyek a hatékonyság növelésének paraméterei és feltételei, melyek az ajánlható bevált gyakorlatok és hogyan lehetne ezeket továbbfejleszteni. Végül azt is fel kellene mérnie, hogy ez a jelentős munkamennyiség mennyire és milyen módon ismert és elismert az e munkát végzők körén kívül, és hogy mennyire járul hozzá a demokratikus részvétel kibővítéséhez, az európai integrációhoz való csatlakozáshoz és mindezek által az európai nyilvános térség kiépítéséhez. Egy ilyen tanulmánynak egyébként mind az intézményeknek, mind pedig a szervezett civil társadalom különböző szereplőinek szempontjait tükröző hatásvizsgálati kritériumokat is fel kellene használnia.

⁽²²⁾ E tekintetben emlékeztetni kell azon helyi, nemzeti és regionális szervezetek rendkívül nagy számára is, amelyek ezekben az években konkrét és specifikus európai projekteken vettek részt, és amelyek megfelelő ösztönzés és hálózatbászervezés esetén aktívan közreműködhetnek a szélesebb körű részvételi dinamikában és civil párbeszédben, mivel a helyi valósághoz legközelebbi szinten, az Unió nemzeti és helyi területein képesek a polgárokat az európai folyamat iránt elkötelezni.

⁽²³⁾ HL C 193., 2001.7.10., 117. o.; HL C 125., 2002.5.27., 61. o., és COM(2001) 428 final.

4.7 Egy ilyen tanulmány, amelyet a 11. cikkben ⁽²⁴⁾ foglaltak tükrében, vagyis a civil társadalmi szervezetek közvetlen és aktív bevonásával dolgoznak ki, jó munkaalapot biztosíthat a strukturált párbeszéd fejlesztésére szolgáló irányvonalak és további gyakorlati módozatok kidolgozására az EUSZ 11. cikkének értelmében. Így módon az Európai Bizottság és más uniós intézmények rendelkezésére bocsáthatná a további és pontosabb operatív javaslatok megfogalmazásához szükséges elemeket, összhangban a 2.5. pontban megemlített zöld könyvvel, amelynek jelentőségét az EGSZB is hangsúlyozta. Elsősorban az összes intézmény számára közös, lehetséges irányvonalakat és eljárásokat kellene – ezen intézmények önállóságát tiszteletben tartva – meghatározni, hogy kialakuljon az az egyértelmű, hatékony, inkluzív és átlátható folyamat, amelynek az európai projekt építésében való civil társadalmi strukturált részvétel kellene jellemeznie.

4.8 Az EGSZB munkájával, szaktudásával és hálózataival minden bizonnyal aktívan hozzá tud járulni ennek a tanulmányhoz a megvalósításához, mind tervezési és kivitelezési szakaszában, mind pedig az eredmények ezt követő terjesztésében, főként a 27 tagállamban.

4.9 2011. június 23-án az **Európai Bizottság és az Európai Parlament emellett közzétette az átláthatósági nyilvántartást**, amely felváltotta az Európai Bizottság által 2008-ban létrehozottat. Ez már tartalmazza az európai civil társadalom legkülönbözőbb elemeit képviselő több ezer szervezetet, amelyeknek részletes információk sorát kell szolgáltatniuk, és amelyek kötelezettséget vállalnak a közös magatartási kódex tiszteletben tartására ⁽²⁵⁾. A két intézménynek ez az egységes, közös nyilvántartása, amellyel kapcsolatban már a Tanács is jelezte csatlakozási szándékát, előrevetíti a konkrét irányt, valamint az uniós intézmények azon szándékát, hogy egy olyan fontos és érdekes területen, mint a civil társadalommal való kapcsolatok, koordinált módon járjanak el.

4.10 Az EGSZB véleménye szerint ez a nyilvántartás, amely ma kizárólag azokkal kapcsolatban kívánja az átláthatóságot megermenteni, akik a politikák befolyásolásának szándékával az európai intézményekhez fordulnak, fokozatosan a civil párbeszéd szereplői meghatározásának munkaeszkövévé válhat, hivatkozással a reprezentativitási kritériumok kérdésére. Ezért az előbbiekben említett tanulmány keretében fel kellene mérni egy a strukturált civil párbeszéd fejlesztésére irányuló hasonló nyilvántartás lehetőségét is.

4.11 A Lisszaboni Szerződés emellett **új lehetőségeket teremt az Európai Tanács tekintetében**, amely mostanra már egy állandó struktúrává vált, elnökét pedig két és fél éves, megújítható hivatali időszakra választják meg. Mindez megermentti az alapjait egy hosszabb távú perspektíva kiépítésének és a szervezett civil társadalommal ápolta stabilabb kapcsolatoknak. Magának az Európai Tanácsnak is megfelelnie az EUSZ 11. cikkében foglalt kötelezettségeknek, és az a tény, hogy immár e szervezet felelős az EU általános politikai irányításainak a kidolgozásáért, még inkább stratégiai jelentőségűvé teszi egy olyan együttműködés kibontakoztatását, amely fokozatosan a strukturált civil párbeszéd kialakulásához vezet.

Az EGSZB véleménye szerint a Tanácsnak létre kellene hoznia a civil társadalommal folytatott párbeszédért felelős szakmai osztályt, saját tevékenységének keretén belül pedig az EGSZB kész szorosban együttműködni a Tanáccsal e perspektíva konkrét kidolgozásában.

5. Az EGSZB szerepe

5.1 Az utóbbi tíz év során az EGSZB is nagymértékben módosította saját munkamódszereit; mindenekelőtt a munkájában részt vevő szereplők, szakértők és európai civil szervezetek körét bővítette jelentősen.

5.2 Ezek a változások valamennyi tevékenységi területre kiterjedtek, legyen szó a munkák hagyományosabb részéről (vélemények) – amelyek elkészítésében egyre nagyobb szerep jutott a szakértőknek és a jelentősen növekvő számú (különböző körre kiterjedő) meghallgatásoknak –, az NGO-kkal (civil szervezetekkel) együttműködő kapcsolattartó csoport létrehozásáról, a szekciók, a csoportok és az elnökségek programjának keretén belül szervezett különböző konferenciákról és rendezvényekről, mind Brüsszelben, mind az Unió különböző országaiban, az Európa 2020 stratégiával kapcsolatos, az egyes tagállamok gazdasági és szociális tanácsaival és hasonló szervezeteivel folytatott munkáról, vagy akár a saját külkapcsolatainak keretén belül folytatott tevékenységek széles köréről.

5.3 Így egy meglehetősen strukturált, igen ágazatspecifikus fejlődésen keresztül kialakult a kapcsolatok és párbeszédnek folyamatosan bővülő, sűrű hálózata az európai szervezett civil társadalom szereplőinek szélesebb és változatosabb körével, amelynek keretén belül az egyes szereplők tevékenységeit a többiek általában alig ismerik, legfőképpen pedig nem megfelelően használják ki a különféle átfogó lehetőségeket.

5.4 Ezért az **EGSZB-nek a következőket kell vállalnia:**

— **a szervezett civil társadalommal fenntartott kapcsolatrendszerének fejlődését és kilátásait részletesebben vizsgáló elemzés** ösztönzése, amelynek célja mind az elvégzett munka hatékonyságának, fontosságának és ismertségének felmérése, mind pedig a lehetséges fejlesztések és szükséges innovációk feltérképezése, hogy folyamatosan javuljon az EU melletti konzultatív szervként vállalt konkrét küldetés teljesítése, és az EUSZ 11. cikke végrehajtási folyamatának támogatása. E tanulmányt elsőrendű kutatóintézetek segítségével kell elkészíteni, és megfelelő módozatokat kell találni az európai szinten reprezentatív civil szervezetek aktív részvételére és közreműködésére, összegyűjtve így ezek általános állásfoglalásait és iránymutatásait is.

— **olyan specifikus centralizált adatbázis** ösztönzése, amely **összegyűjti** a különböző jogcímenek az EGSZB munkájában minden évben bevont **kapcsolatokat, kompetenciákat és szervezeteket**, gondoskodva ezek kategorizálásáról is, és felmérve azt, hogy e kapcsolatrendszer nagyobb stabilitásának biztosítása érdekében milyen kezdeményezéseket lehetne kidolgozni a velük folytatott egységes kommunikáció és/vagy éves párbeszéd területén.

⁽²⁴⁾ „Az intézmények (...) nyílt (...) párbeszédet tartanak fenn.”, (2) bekezdés.

⁽²⁵⁾ http://europa.eu/transparency-register/index_en.htm.

— végezetül ajánlania kell az EU különféle intézményeinek egy olyan egységes adatbank kiépítését, amely felöleli az **Európai Unió valamennyi intézményének és szervezetének a civil társadalmi szervezetekkel kiépített kapcsolat- és párbeszédrendszerét**, egy megfelelő éves jelentés elkészítését is tervezve, amely valamennyi nemzeti és európai szereplő számára hozzáférhető lenne ⁽²⁶⁾.

5.5 A 11. cikk megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében az EGSZB-nek meg kell teremtenie a szükséges szinergiákat az Unió többi intézményével. Ennek érdekében az EGSZB megújítja azon elkötelezettségét, hogy az Európai Tanáccsal közösen végzett munka vonatkozásában új kilátásokat teremt, valamint megerősíti és kiterjeszti azokat az együttműködési lehetőségeket, amelyek már létrejöttek az Európai Parlamenttel, az Európai Bizottsággal és a Régiók Bizottságával.

5.6 Az EGSZB által aláírt, az EB-vel való együttműködésről szóló új jegyzőkönyv ⁽²⁷⁾, amely konszolidálja és megerősíti az EGSZB-nek mint a szervezett civil társadalom és az EU intézményei közötti elsődleges közvetítőnek a szerepét, számos ebbe az irányba mutató lehetőséget tartalmaz, amelyeket célirányosan meg kell valósítani. E jegyzőkönyv konszolidálja és megerősíti az elmúlt években kifejlesztett együttműködési lehetőségeket, emellett új és ambíciózus konkrét utakat dolgoz ki az EUSZ 11. cikkének fokozatos és közös alkalmazásának biztosítására, hogy fejlődjön „az uniós szintű részvételi demokrácia (...) annak érdekében, hogy megszilárdítsák az EU demokratikus legitimitását”. ⁽²⁸⁾ Ki kell emelni, hogy „az Európai Bizottság rendkívül fontos eszköznek tartja ezt az együttműködést, amelynek segítségével nyílt, átlátható és rendszeres párbeszéd szervezhető az érdekképviseleti szervezetekkel és a civil társadalommal, ahogyról az EUSZ 11. cikke rendelkezik” ⁽²⁹⁾.

5.7 A jegyzőkönyv az előbbieken említett együttműködés fejlesztésének két olyan lényeges szempontját is azonosítja, amelyek egy stabil és strukturált keret kiépítéséhez vezethetnek, felölelve az európai civil társadalom reprezentatív szervezeteinek egyre szélesebb körét, és így a 11. cikk (2) bekezdésének megfelelően formába önthetik a strukturált civil párbeszéd konkrét fejlődését:

— Az EU politikai prioritásai meghatározásának keretében az EGSZB-nek lehetősége van arra, hogy befolyásolja az Európai Bizottság politikai prioritásait és éves munkaprogramját. E célból az EGSZB-nek közölnie kell az Európai Bizottsággal a következő évi prioritásokra vonatkozó saját javaslatait, és minden év végén vitát szervez az EU jövőjéről, amelynek során az Európai Bizottság ismerteti saját politikai prioritásait.

⁽²⁶⁾ Lásd a civil társadalmi párbeszéd fejlesztésének távlatait a Lisszaboni Szerződés alapján tárgyú 2009. január 13-i európai parlamenti állásfoglalás (P6_TA(2009)0007) 21. pontját is.

⁽²⁷⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eu-cooperation.22469>.

⁽²⁸⁾ Jegyzőkönyv, preambulumban, hatodik bekezdés.

⁽²⁹⁾ Ismét a jegyzőkönyv preambuluma, hetedik bekezdés.

— Az európai szemeszter és az Európa 2020 stratégia keretében a jegyzőkönyv bevezeti, hogy a civil társadalomnak a nemzeti reformprogramok kidolgozásába történő bevonása tárgyában az EGSZB évente jelentést terjeszt be, szoros együttműködésben a gazdasági és szociális tanácsok és a hasonló intézmények hálózatával. Ezt a jelentést az Európai Tanács tavaszi ülészakát megelőzően megvitatják, mely vitában az Európai Bizottságnak is részt kell vennie, és ismertetnie kell az „éves növekedési jelentést”.

5.8 Ez EGSZB-nek emellett törekednie kell a nemzeti és európai szintű civil társadalmi szervezetekkel való legcélszerűbb szinergiák létrehozására is, és mindkét szinten strukturált együttműködést kell kiépítenie.

5.9 Ez a strukturált együttműködés elsősorban nemzeti szinten épülhet ki, különös tekintettel arra a hozzájárulásra, amelyet a jegyzőkönyv állapít meg jelenleg az EGSZB részére „az uniós jogszabályok megvalósításának értékelés(...)e(...), különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 8-12. cikkében szereplő horizontális rendelkezésekkel kapcsolatban” ⁽³⁰⁾. E célból meg kell erősíteni a nemzeti gazdasági és szociális tanácsokkal és a hasonló intézményekkel már meglévő kapcsolatokat.

5.10 Végül az EGSZB 2004-ben létrehozta a civil társadalom európai szervezeteivel és hálózataival együttműködő **kapcsolattartó csoportot**, amelyről az átdolgozott jegyzőkönyv is említést tesz. A felvázolt irányvonalak fényében az EGSZB szükségesnek tartja a kapcsolattartó csoport szerepének felülvizsgálatát, átalakítását és dinamikusabbá tételét, és különösképpen a szervezett civil társadalom valamennyi ágazata előtti megnyitását, az EGSZB három csoportjának strukturáltabb összetételére tekintettel. Ez a megerősítés konkrét hozzájárulás lehetne az EUSZ 11. cikke (1) bekezdésének (a horizontális civil párbeszédet illető) végrehajtása terén mutatkozó meghatározó előrelépéshez, és az EGSZB-t e folyamat véghezviteléhez szükséges platformmá alakíthatná. Az így felülvizsgált és megerősített kapcsolattartó csoport egyre értékesebb szerepet játszhatna az EGSZB keretén belül, különösképpen az EUSZ 11. cikke végrehajtásának nyomán követésében.

6. Az európai civil párbeszéd strukturált térségének kialakítása

6.1 Az EGSZB úgy véli, hogy egyre inkább az európai civil párbeszéd kiválósági központjává kell válnia, fejlesztve és egyre kiválóbbá téve a már létező eszközöket, ösztönözve a strukturált párbeszéd új formáit, valamint a szereplők előtt nyitott részvételi fórumokat. Mindezt egy összetett stratégia keretében és az európai civil társadalom szervezeteinek egyre megfelelőbb részvételével kell megvalósítani, azzal a céllal, hogy a civil párbeszéd bevált gyakorlatai valamennyi szinten terjedjenek el. Így módon az EGSZB meghatározó hozzájárulást nyújthatna a 11. cikk végrehajtásához.

⁽³⁰⁾ Jegyzőkönyv, preambulumban.

6.2 Az EGSZB úgy véli, hogy meg kell kezdeni a demokratikus részvételre vonatkozó ezen új stratégia látható térségének a kialakítását, amely nemcsak egy érdemi és módszertani innováció lenne, hanem a teljes folyamatnak is lendületet adna, és önmagában is egy kommunikációs esemény lenne. Ily módon formát és tartalmat lehet adni a Jürgen Habermas filozófus által javasolt, de a megvalósítástól még messze álló európai közszféra kiépítésének, amely magának az európai folyamatnak is alapvető feltétele. A krízissel összefüggésben, valamint az európai integrációra vonatkozó demokratikus támogatás csökkenésének már említett kockázata mellett ez az építkezés még inkább szűköségé válik.

6.3 Az EGSZB-ben már felvetették az erre a térségre vonatkozó javaslatot, egyrészt az EGSZB keretén belül szervezett konferencia⁽³¹⁾ alkalmával, másrészt pedig a közösségi módszer megújításáról szóló nemrég közzétett fontos véleményben⁽³²⁾.

6.4 Az EGSZB megjegyzi, hogy az európai civil párbeszédnek ez a strukturált térsége egy **éves rendezvény formáját** öltethetné, a következő sajátosságokkal és célokkal:

- e rendezvényen az 5.7 ponttal összefüggésben összegyűjtenék, terjesztenék és összefoglalnák az európai szervezett civil társadalomnak az Európai Bizottság éves munkaprogramjához és a különféle intézmények prioritásainak menetrendjéhez nyújtott fontosabb hozzájárulásait;
- a rendezvényt fokozatosan több napra kiterjedően szerveznék meg, az RB sikeres Open Days rendezvényének⁽³³⁾ mintájára, workshopokkal és tematikus ülésekkel, amelyek végül egy átfogó zárórendezvénybe torkollanának;
- előkészítését az EGSZB biztosítaná, egy külön bizottságot létrehozva az európai civil társadalom szervezeteinek

képviselőiből, amely meghatározza a munkák középpontjában álló tematikus prioritásokat és a részvételi módozatokat⁽³⁴⁾;

- a lehető legszélesebb körű részvétellel kell megvalósítani, a nemzeti és ágazati szervezetek szintjén is;
- különböző formában az európai polgárok közvetlenül is részt vehetnek benne, a 11. cikk (1) bekezdésében foglalt követelménynek megfelelően, amely közvetlen párbeszédet tart szükségesnek az Unió 27 országának polgáraival, az új kommunikációs technológiák nagy lehetőségeit is kihasználva;
- zárónyilatkozattal érhetne véget, amelynek formáját az előkészítő bizottságnak kellene kezelnie és koordinálnia, az EGSZB számos belső és külső esemény alkalmával szerzett sikeres tapasztalatai szerint.

6.5 Az EGSZB szerint egy ilyen rendezvény kedvező hatást gyakorolhatna arra, hogy valamennyi uniós intézmény átfogó feladatként kezelje a civil párbeszédet az Európai Bizottság valamennyi főigazgatóságában, a Tanács valamennyi munkacsoportjában és az Európai Parlament valamennyi bizottságában, átlátható és kiegyensúlyozott megközelítést követve és tiszteletben tartva az európai szervezett civil társadalom különféle elemeit, ahogy azt annak idején az Európai Parlament is kérte⁽³⁵⁾.

6.6 Annak érdekében, hogy ez az elgondolás erősebbé és koherensebbé váljon, az EGSZB szükségesnek tartja azt is, hogy az Európai Bizottság konkrét és végleges formában fogalmazzon meg új, az európai egyesületek európai jogállására vonatkozó javaslatot, amely az európai civil szervezetek határozott kérése, és amelyet az EGSZB különböző véleményeiben már maga is többször kért.

Kelt Brüsszelben, 2012. november 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽³¹⁾ Lásd a 2010. február 10-én az EGSZB-nél szervezett konferencia alkalmával a civil társadalom fő szervezetei által elfogadott dokumentum zárófejezetének 4. pontját: „... A szervezett civil társadalom éves konferenciájának megszervezése az európai politikai menetrend kidolgozásához való hozzájárulás céljával ...”.

⁽³²⁾ HL C 51., 2011.2.17., 29. o. 5. és 6. pont, előadó: Henri MALOSSE és Georgios DASSIS.

⁽³³⁾ Az RB Open Days rendezvénye, amely 2012-ben a tizedik évfordulóját ünnepli, a viták és a politikai konfrontációk színhelye, de emellett a bevált gyakorlatok cseréjét és az együttműködést elősegítő fórum, amelyen kb. száz workshop, három általános tematikus gyűlés és egy záróülés köré szerveződve már több mint 6 000 személy vesz részt, valamennyi európai intézmény magas rangú képviselői mellett.

⁽³⁴⁾ Bevált gyakorlatként emlékeztetünk a *Program Európa számára: a civil társadalom javaslatai* dokumentumra, amelyet az EGSZB 2009 tavaszán tett közzé.

⁽³⁵⁾ *A civil társadalmi párbeszéd fejlesztésének távlatairól a Lisszaboni Szerződés alapján* tárgyú 2009. január 13-i európai parlamenti állásfoglalás (P6-TA (2009)0007), előadó: G. Grabowska.